

Слюсар Надія

к.вет.н., доцент кафедри мікробіології, фармакології та гігієни тварин,
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

Чорний Ігор

асистент кафедри мікробіології, фармакології та гігієни тварин,
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

Трач В'ячеслав

асистент кафедри мікробіології, фармакології та гігієни тварин,
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ПО ЗБЕРЕЖЕННЮ БДЖІЛ

Продукція бджільництва має величезний попит серед населення нашої країни. Бджоли кумулюють у своїй продукції чималу кількість біологічно-активних речовин, практично все, що виділяє бджола є цілющим. Найпоширенішими у вживанні є мед і прополіс. Для того, щоб продукти бджільництва були цілющими бджола має мати добре фізіологічне здоров'я. З цією метою треба дотримуватись профілактичних заходів, а у випадку хвороб їх треба ефективно лікувати.

Бджоли, як і всі інші живі істоти, хворіють різними хворобами. На бджолах паразитують воші, які спричиняють захворювання браульоз, кліщі роду *Vargo* – варооз, у трахеї паразитують кліщі роду *Ascaridos vodi* вони спричиняють акарапідоз. Кліщі і воші уражають робочих бджіл, матку, трутнів. При цьому, бджоли зменшують працездатність, а при масовому ураженні гинуть [1, 248 с.].

Для профілактики вароозу, браульозу, акарапідозу необхідно дотримуватись ветеринарно-санітарних заходів та проводити декаризацію бджолиних сімей. Вони повинні уражати кліщів, але не впливати на бджіл та якість меду.

На сьогодні, досить актуальним являється застосування з лікувально-профілактичною метою, рослинних препаратів. При акарапідозі і вароозі рекомендується застосовувати рослини, що містять ефірні олії, органічні кислоти, препарати нафталіну і ментолу, фосфорорганічні сполуки та синтетичні піретроїди. Ці засоби спричиняють контактну та системну акарицидну дію. Із рослин, що містять ефірні олії, з профілактичною метою та за незначного ураження застосовують – траву душиці, кропу, чебрецю, багульника. Траву необхідно збирати в період її цвітіння. Подрібнену траву і квіти (100 г) поміщають у марлевий пакет, а після повертання бджіл із медозбору пакет поміщають на соторамки. Зверху пакет накривають поліетиленовою плівкою. По мірі висихання трави її замінюють кожні 3-5 днів [2,с.287].

Із натуральних препаратів рекомендується застосовувати суміш, що містить 10-15 г олії кропу, яку змішують із 86-90 г вазеліну. Ця суміш проявляє високу акарицидну дію. Її наносять на 2 смужки провощеного паперу. Одну смужку поміщують на підрамник, другу – кладуть зверху сотових рамок, стороною з препаратом до середини вулика. Такі смужки змінюють кожні 7 днів. З метою профілактики вароозу проводять 3 обробки весною, 2 обробки восени.

Для дезакаризації бджіл застосовують також і синтетичні препарати: апістан, тактивар, апіварол, фольбекс, санвар тощо [3,с.539].

Бджоли хворіють і бактеріальними патологіями такими як: сальмонельоз, септицемія, нозематоз, американський і європейський гнильці. При цьому бджолам згодують цукровий сироп із антибіотиками різних груп, але в основному групи тетрацикліну, або офіційні альні препарати: екомед, фумагілін та інші. До складу препаратів входять, окрім антимікробних препаратів ще і мінеральні речовини, вітаміни тощо.

Існує чимало фармакологічних та Галенових препаратів які застосовують з лікувально-профілактичною метою. Але, мабуть, найкращою профілактикою уражень бджіл і усього живого на Планеті є покращення екологічних параметрів атмосфери. І продукти бджільництва будуть ще більш цілющими і високої якості.

Список використаних джерел

1. Домбровський О.Б. Практикум з питань бджільництва та хвороб бджіл / О.Б. Домбровський, Б.М. Ярчук, Р.В. Тирсін та ін. – Біла Церква, 2002. - 248 с.
2. Клінічна ветеринарна фармакологія: Навчальний посібник/ За редакцією О.І.Канюки.-Одеса: Астропринт, 2006.- С.287-289.
3. Ветеринарна фармакологія: підручник / Хмельницький Г.О., Духницький В.Б.-К.:, 2017.-С.539.